

ឧបសោសដ្ឋា

ទស្សនវិស័យ ឆ្នាំ ២០១៨

មាតិការៀង

ការលើក ទៅ អនុវត្ត វិស័យ ទស្សនវិស័យ2
ទស្សនវិស័យ សំរាប់ ឆ្នាំ ២០១៨.....3

ទស្សនវិស័យ ឆ្នាំ ២០១៨

ការរំលឹក ទៅ អតីតកាល នរោត្តម^១

បើយើង ធ្វើការរំលឹកទៅឆ្នាំ ២០១៣ យើងឃើញថា នៅពេលនោះ មានកើត កម្លាំង លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ជា យថាភូត (authentique) គាំទ្រ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ដែល អាច ៤ គណបក្ស នេះ ទទួលបាននូវ ជោគជ័យ មិនអាច ប្រកែកបាន ក្នុងការបោះឆ្នោត។ ជវនៈ ឬ សន្តិៈ នេះ បង្កើត ជា ស្នូល នៃកម្លាំង នយោបាយ គឺ អត្ថិភាព នៃ ក្រុម អ្នកនាំ ដំនុកចិត្ត (leadership) សំរាប់ គណបក្ស ដែល មាន រូប លោក សម រង្ស៊ី និង ក៏ម សុខា ជា អវត្តា នៃ កម្លាំង គណបក្ស ផង និង អ្នកប្រជាធិបតេយ្យ ផង គឺ ថា វា ដូចជា មាន ឧទ័យភាព (émergence) នូវ ថាមវន្ត នៃ ជ័យជំនះ អាចមាន បាន របស់ កម្លាំង កុសល (bien) លើ អកុសល (mal) ដែល នាំ ៤ ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ មាន សេចក្តីសង្ឃឹម លើ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ទុក ជា គណបក្ស ឆ្លាស់អំណាចដឹកនាំ ឬ ទ្វេ បថ (alternance) សំរាប់ ដឹកនាំជាតិ។ អបរូប (ប្រែប្រួលរូបខុសពីប្រក្រតីដើម) កម្រោល នៃ បន្ទាត់នយោបាយ របស់ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ក្រោយពី ការបោះឆ្នោត នាំ ៤ ម្ចាស់ឆ្នោត មើល លែងឃើញ នូវ គោលដំហរ គណបក្ស ដែល ខ្លួនបោះឆ្នោតអោយ។ អបរូប នេះ ធ្វើ ក្នុងនាម របៀបធម៌សន្តិភាព គ្មានគោលការណ៍ ច្បាស់លាស់ ដែល នាំ អោយ មាន អាការ ជា ការសុំចាញ់ របស់ អ្នកខ្សោយ ចំពោះ អ្នកខ្លាំង បង្កើត បរិយាកាស ស្តុកស្តុញ បន្ថែម ក្នុង ជីវិតភាពនយោបាយ គឺ ការលាយឡំគ្នា នូវ កុសល និង អកុសល ត្រូវ នឹង ខុស ថ្វីបើ នាំគ្នា យក ពាក្យ «រក្សា សន្តិភាព» មកធ្វើ ជា គោលដៅ នៃ ដំណោះស្រាយ វិបត្តិ នយោបាយ។ បន្ទាត់ នយោបាយ ភាន់ច្រឡំ នេះ នាំបង្កើត អោយមាន អនាធិបតេយ្យ ក្នុង ជួរ អ្នកដឹកនាំ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ៖ ម្នាក់ៗ ស្វែង រក ប្រយោជន៍ ផ្ទាល់ខ្លួន ដូចយ៉ាង ទង្វើរក ការទាក់ទង របស់ លោក សម រង្ស៊ី ជាមួយ លោក ហ៊ុន សែន គឺ ជា កិច្ចសៀនមមៀន (isolé dans son coin) គ្មាន ដើម គ្មាន ចុង ហើយ នៅពេល ដែល វា ជំពប់ គ្មាន នរណា ដឹងច្បាស់ពិត ថា មកពី ហេតុអ្វី នោះ ផង ព្រោះ រូបភាព មិត្តភាព ជា គូស្នេហ៍នយោបាយ លោក ទាំងពីរ វា ស្ទើរ តែ គ្មាន នរណា ម្នាក់ជឿបាន ថា វា អាច ប្រេះ ឆាប់ រហ័ស បាន ដូច្នោះ។

^១ នរោត្តម = Récent។

ទស្សនវិស័យ ឆ្នាំ ២០១៨

សេរីការ

ឆ្នាំ ២០១៥ ដែល ទើបតែ កន្លងផុតទៅ ទុក ស្នាម អវិជ្ជមាន បិទជិត នូវ ទស្សនវិស័យ នៃ អនាគត ប្រសើរ សំរាប់ ប្រជាជាតិខ្មែរ។ គេអាចទុក ជា ឆ្នាំ ស្លុកស្លាញ គ្រប់ វិស័យ ជា ពិសេស ក្នុង វិស័យ សេរីភាព សិទ្ធិមនុស្ស និង នយោបាយ ដែល មាន ព្រឹត្តិការណ៍ ក្តៅៗ ជាច្រើន ជា ស្នាម ដូចយ៉ាង ការវាយ អ្នកតំណាងរាស្ត្រ ពីរូប នៃ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ពីសំណាក់ ជនពាល ការហូត ដំណែង លោក កឹម សុខា ការដក សមាជិកភាព ជា តំណាងរាស្ត្រ លោក សម រង្ស៊ី ការចាប់ សកម្មជន នយោបាយ និង សមាជិកសភា លោក ហុង សុខ ហួរ ដាក់ ពន្ធនាគារ ជម្លោះដីធ្លី ចាស់ ថ្មី គ្មានដំណោះស្រាយ បញ្ហាព្រំដែន ។ល។ ព្រឹត្តិការណ៍ ទាំងឡាយ នេះ កើតឡើង ត្រួតគ្នា បន្ថែម លើ វិបត្តិ ចាស់ ដែល មាន កើតឡើង តាំង ពី ឆ្នាំ ១៩៩៣ មកម្ល៉េះ ពួន ដូចជាកំនរ សំរាម ទុកចោល ជួនកាល នាំគ្នា គ្របបិទ លាក់ បាន តែ មួយរយៈ ធ្វើ ជា ដំណោះស្រាយ តែ ក្លិន ឆ្អុយ នៃ បញ្ហា ភាយ ពេញ បរិយាកាស នាំ បន្តប់ នូវ ដង្ហើម នៃ លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ដែល ប្រជាជាតិខ្មែរ ត្រូវការ ជា ចាំបាច់ សំរាប់ ដោះស្រាយ គ្រប់ បញ្ហា ក្នុង អារម្មណ៍ ឯកភាពជាតិ។ តែ ឯកភាពជាតិ នេះ មិនមែន ជា ចិត្តនាការ បែបតែមួយ (pensée unique) ព្រោះ ដំណោះស្រាយ វា មាន វិធីសាស្ត្រ ជា ច្រើន សំរាប់ យកវា មក ដោះស្រាយ អាស្រ័យហេតុនេះ ត្រូវមាន ការពិភាក្សា ជា ជំរៅ រវាង គ្រប់ នាងការ នៅ ក្នុង សង្គមជាតិ ដើម្បី រក ដំណោះស្រាយ ណា ដែល វា អាចអោយផលល្អ។

ទស្សនវិស័យ សំរាប់ ឆ្នាំ ២០១៨

«មិនឆ្លើយ មិនឈ្លោះ» ជា គោលវិធី (démarche) ថ្មី ក្នុង គោលដៅ ចាស់ របស់ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ សំរាប់ ឆ្នាំ ២០១៦ គឺ ប្តូរ អ្នក ដឹកនាំនៅ ឆ្នាំ ២០១៨ តាម ការ បោះឆ្នោត។ តាម សំដី លោក កឹម សុខា នៅ ក្នុង គោលវិធី ថ្មី នេះ មាន បែងចែក ជា បី ដំណាក់កាលៈ ដើរ ទៅរក ការបោះឆ្នោត - ដើម្បី ឈ្នះ - ដើម្បី ដឹកនាំ ជាតិ។ ដើម្បី ធ្វើ ៤ បាន សំរេច នូវ គោលដៅ នេះ លោក កឹម សុខា ថ្លែងថា គណបក្ស លោក ប្រើ យុទ្ធសាស្ត្រ «មិនឆ្លើយ-មិនឈ្លោះ» ហើយ សមាជិក គណបក្ស នីមួយៗ ត្រូវ ប្រមូលផ្តុំ ថាមពល ធ្វើ កិច្ចការអ្វី ដែលខ្លួន ត្រូវធ្វើ។

បើយើង យក គោលវិធី នេះ មក សង្កេតមើល យើង យល់ ថា ជា យុទ្ធសាស្ត្រ ដ៏ ចម្លែង មួយ ហើយ វា ដូច ជា ទន្ទុប (démarche craintive) មាន បដិវាទកម្ម (contradiction) និង បច្ច័យភាព (logique) នៃ សកម្មភាព របស់ គណបក្ស នយោបាយ គឺ ធ្វើ ការពិភាក្សា ជាជំរៅ ជាមួយ គូប្រកួត។ ការពិភាក្សា ជា ជំរៅ គឺ

ឧស្សាហកម្មសម័យ ឆ្នាំ ២០១៨

សេរីការ

ចាំបាច់ ត្រូវមាន ចម្លើយ និង ជម្លោះមតិ ជា អហិង្សា គឺថា ការពិភាក្សា អញ្ញាតភាព (débat contradictoire) ដើម្បី រារាំង ការពិត ជូន ដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ៩ គាត់ បាន ដឹង ច្បាស់លាស់ ព្រោះ គាត់ ជា ម្ចាស់ឆ្នោត អាច ៩ គាត់ មាន លទ្ធភាព បោះឆ្នោត ប្រកបដោយ សតិសម្បជញ្ញៈ ជ្រើសរើស អ្នកដឹកនាំ។ យើង យល់ឃើញថា យុទ្ធសាស្ត្រ នេះ គឺ ជា ផលវិបាក កើត ចេញមក ពី យុទ្ធវិធី ភាន់ច្រឡំ ហើយនិង ការសម្រេច ខុស ត្រូវ តៗគ្នា ជាច្រើន របស់ អ្នកដឹកនាំ គណបក្ស សង្គ្រោះជាតិ ក្រោយពី ការបោះឆ្នោត ២០១៣ ដូចយ៉ាង ៖ ចូល រដ្ឋសភា ដើម្បី កៅអី, រឿងធម៌សន្តាន គ្មាន គោលការណ៍ ដើម្បី រកសុខ ជា អាថ៌ មកដល់ពេលនេះ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ កំពុង ទទួលរង នូវ ផល វិបាក នៃ ទង្វើ ភាន់ច្រឡំ របស់ អ្នកដឹកនាំ ខ្លួន គឺថា គ្រប់ ទង្វើ ណា ដែល គ្មាន ភាព ជាប់លាប់ នឹង គោលដៅ វា តែងតែ ហុច លទ្ធផល អវិជ្ជមាន ដូច្នោះ នោះឯង។

នៅទីនេះ យើង គ្មានយោបល់ ជា មេរៀន អ្វី សំរាប់ អ្នកដឹកនាំ គណបក្សសង្គ្រោះ ជាតិ នោះឡើយ ព្រោះ យើង យល់ ថា គតិបណ្ឌិត (idéal) វា ជួនកាល ជា សត្រូវ នឹង របៀបធ្វើ (pratique) ដូចជា អ្នកចង់បាន និង អ្នកធ្វើ ជួនកាល អាច មាន ជម្លោះ នឹងគ្នា ព្រោះ អ្នកចង់បាន ជា អ្នកគំនិតនិយម រីឯ អ្នកធ្វើ វិញ ជា អ្នកការណ៍និយម (pragmatiste) តែង តែ ជួប ឧបសគ្គ គ្រប់ បែបយ៉ាង ក្នុងកិច្ចការ របស់ខ្លួន ដែល កំពុងធ្វើ មិនអាច បំពេញចិត្ត ឆាប់ រហ័ស ដល់ អ្នក ចង់បាន។ យើង ដឹង ថា កត្តា ពេលវេលា មាន សារៈ សំខាន់ ក្នុង ការអនុវត្តន៍ គំរោង អ្វីមួយ ដែល វា មាន ដើម មាន ចុង (début et fin) របស់ វា ហើយ គំរោង នីមួយៗ តែងតែ មាន គតិបណ្ឌិត ដែល ជាតម្លៃ របស់ វា។ អាស្រ័យហេតុនេះ អ្នកធ្វើ ត្រូវ ចាំបាច់ ផ្ដោតគំនិត ជានិច្ច ទៅ លើ គតិបណ្ឌិត ដែល មាន ចែង ច្បាស់លាស់ នៅ ក្នុង នីតិវិធី នៃ គំរោង (procédure du projet) ដែល ខ្លួន យកមក ប្រតិបត្តិ តាម គោលវិធី នៃ ការអនុវត្តន៍ (processus d'application) របស់ ខ្លួន។ ការបាត់ ចក្ខុវិស័យ លើ គតិបណ្ឌិត គឺ អាចនាំអោយ រង្វេង ទិស នោះឯង។

បើ យើង យក គោលវិធី ថ្មី នៃ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ មក ប្រដូច នឹង គំនិត របស់ យើង ខាងលើនេះ យើង ឃើញថា គតិបណ្ឌិត របស់ សង្គ្រោះជាតិ គឺ ការប្តូរ អ្នកដឹកនាំ បច្ចុប្បន្ន ដែល ជា គោលដៅ ចាស់ ហើយ គោលវិធីថ្មី ដែល ជា គោលវិធី នៃ ការអនុវត្តន៍ គឺ មិនឆ្លើយ-មិនឈ្លោះ។ តាមពិត គោលវិធី ថ្មី នេះ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ បាន យកមក អនុវត្តន៍ រួចហើយ នា ឆ្នាំ ២០១៣-២០១៤។ ដូច្នោះ គោលវិធី សំរាប់ឆ្នាំ ២០១៦ គឺ ស្ថានភាព ដូចដែលបានធ្វើរួចមកហើយ (statu quo) ដែល នាំ លើក ជា សំណួរ ថា តើ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ មានអ្វី ថ្មី ដើម្បី រំលើង ស្ថានភាព ជា គ្រោះថ្នាក់ ដល់ ជាតិ ឬ ប្រឈមខ្លួននឹង ថាវរភាព (ភាពមិនដែលប្រែប្រួល) របស់ គណបក្សប្រជាជន ដែល គេ ប្រើ គ្រប់ មធ្យោបាយ ដើម្បី រក្សាអំណាច ? នៅក្នុង ឆ្នាំ ២០១៥ គណ

ឧស្សាហកម្មសម័យ ឆ្នាំ ២០១៨

សេរីការ

បក្សសង្គ្រោះជាតិ ដើរ ថយរហូត នៅចំពោះ គ្រប់ការឈ្លានពាន មក លើ ខ្លួន ពី សំណាក់អាជ្ញាធរ ឬ ក្រុម អនាមិក រណប គណបក្សកាន់អំណាច ទោះបី ការ ឈ្លានពាន ប៉ះពាល់ ដល់ នីមិត្តរូប នៃ គម្ពីរ គណបក្ស ដែល មានរូប លោក សម រង្ស៊ី និង កឹម សុខា ជា តំណាង ក៏ដោយ។ ខ្សែក្រហម ដែល ជា ខ្សែ គូស ជា កំរិត ខណ្ឌ សំ រាប់ ការពារ អធិបតេយ្យភាព និង កិត្តិយស របស់ គណបក្ស ត្រូវ បាន ពួកអ្នក កាន់ អំណាច ប្រមាថ គ្មានរញ្ជា តែគ្មាន ប្រតិកម្ម ណាមួយ ច្នៃល្អ (adéquate) ឬ សមា មាត្រ នឹង ទង្វើ បំពាន អយុត្ត នោះឡើយ បែរ ជា បញ្ចៀល សំដី ដើម្បី រកសុខ ដូច យ៉ាង យុទ្ធសាស្ត្រ មិនឆ្លើយ-មិនឈ្លោះ។ តែ ការពិត យុទ្ធសាស្ត្រ នេះ វា ជា ចម្លើយ នៅ ក្នុង ស្ថានភាព ទាល់ច្រក តែប៉ុណ្ណោះ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត យុទ្ធសាស្ត្រ នេះ សំរាប់តែពួក អ្នកដឹងនាំ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ នាំ គ្នា ដេក ឆ្លៀត ស៊ី អត្ថប្រយោជន៍ គ្រប់ បែប យ៉ាង ដែល ពួក អ្នកកាន់អំណាច គេ ផ្តល់អោយ ដោយ ចេញមុខ ក្តី ឬ ដោយ អាច កំបាំង ក្តី។ រាល់ យុទ្ធសាស្ត្រ នយោបាយ ណា ដែល មាន ជាប់ ជាមួយ អត្ថ ប្រយោជន៍ របស់បុគ្គល ទោះបី វា មានតិចតួច ក្តី គឺ មិនយូរឡើយ នឹងធ្វើ អោយ ក្រ ខ្ទក់ឈ្មោះ ដល់ គណបក្សនយោបាយ ជា ពុំខាន ឧទាហរណ៍ ថ្មីៗនេះ ក្នុងចំណោម ឧទាហរណ៍ ជាច្រើន គឺ សមាជិក របស់ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ នៅក្នុង គ.ជ.ប.^២ នាំ គ្នា បោះឆ្នោត ជ្រើសតាំង បេក្ខជន អគ្គលេខាធិការ គ.ជ.ប. ផ្ទុយពី ការចង់បាន របស់ គណបក្ស។ ទោះបី លោក កឹម សុខា ខំជួសជុល ទង្វើ លលា ឬ មិនសមហេតុ នេះ តាម សំដី និយាយទៅកាន់ ប្រជាជន ជា អ្នកគាំទ្រ គណបក្ស ថា កុំ ទុកចិត្ត ទៅលើ គ.ជ. ប. ពេក ក៏ដោយ ក៏ពុំអាច បំភ្លឺ នូវ គោលជំហរ គណបក្ស បាននោះដែរ ផ្ទុយទៅ វិញ មាន តែ បន្ថែម នូវ ការមិនច្បាស់លាស់ ព្រោះ កំណើត គ.ជ.ប. ថ្មី នេះ ដែល គណ បក្ស យក វា មកធ្វើ ជា ជោគជ័យ កើតមក ពី របៀបសន្តិវិធី របស់ខ្លួន ជាមួយ គណ បក្សកាន់អំណាច។ បើលោក កឹម សុខា គាត់មាន សន្តិះ (doute) ទៅលើ គ.ជ.ប. ហើយ គាត់ អំពាវនាវ ដល់ អ្នកគាំទ្រខ្លួន កុំ អោយ ទុកចិត្ត ពេក តើ លោក កឹម សុខា មាន ដំណោះ ស្រាយបែប ណាទៅ សំរាប់ ការបោះឆ្នោត នា ឆ្នាំ ២០១៧-១៨ អោយ វាមាន លក្ខណៈ ប្រជាធិបតេយ្យ ពិត ?

ប្រាកដ ណាស់ ដូច លោក កឹម សុខា គាត់ ថ្លែង ថា គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ជា គណ បក្ស ដែល ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ មាន សេចក្តីសង្ឃឹម ច្រើន ជាងគេ តែ ចំពោះយើង មើល ឃើញ ថា សេចក្តីសង្ឃឹម នោះ ជា សេចក្តីសង្ឃឹម គ្មានជម្រើស ដែលនាំ អោយ ប្រជា ពលរដ្ឋ បោះឆ្នោត គ្រាន់តែ សំរាប់ បោះបង់អ្វី ដែល ទើសទែង ឬ បោះឆ្នោត អបទេស (vote exutoire) ដែល គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ពុំ អាច ឆ្លៀត ទុក វា ជា កម្លាំង

² គ.ជ.ប.= គណកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត។

ទស្សនវិស័យ ឆ្នាំ ២០១៨

សេរីការ

នយោបាយ សំរាប់ ការពារ ជ័យជំនះ របស់ ខ្លួន បាន នោះឡើយ ដូច មាន កើតឡើង នៅក្នុង ឆ្នាំ ២០១៣៖ ពាក្យ ស្លោក ស្រែកថា «ដូរ ឬ មិនដូរ» វា ស្ថិត នៅក្នុង សតិ របស់ ម្ចាស់ឆ្នោត មិន អាច សាបសូន្យ ទៅបាននោះឡើយ ស្រាប់តែ ឥឡូវ ចេញ ពាក្យ ស្លោក ថ្មី «មិនឆ្លើយ-មិនឈ្លោះ»។ យើង ចង់សួរទៅ លោក កឹម សុខា ថា តើ គាត់ មាន បំណង អោយ អ្នករងគ្រោះ ដេកចាំ តែ បោះឆ្នោត ក្នុង ជីវភាព អត្តខាត សំរាប់ អោយ គាត់ និង បក្សពួក បានទទួល បៀវត្ស និង អត្ថប្រយោជន៍ជា សម្ភារៈ ក្នុង ឋានៈ ជា តំណាងរាស្ត្រ នោះឬ? តាម ពិត ពាក្យស្លោក នេះ ជា សារ ផ្ញើ ទៅ ពួក អ្នក កាន់អំណាច ដើម្បី សុំសុខ តែ ប៉ុណ្ណោះ ហើយ ដេកចាំ បោះឆ្នោត សំរាប់ លំអ របប ដូច លោក កឹម សុខា គាត់ អន្ទង សុំ កុំ អោយ អ្នកគាំទ្រ គណបក្ស ឈប់ រិះគន់ តាម កំហឹង ដល់ ពួក អ្នកកាន់អំណាច ព្រោះ គាត់ ខ្លាច លោក ហ៊ុន សែន ចោទ ប្រកាន់ គាត់ ថា មិនចេះ អប់រំ សកម្មជន គណបក្ស ដូច លោក ហ៊ុន សែន ធ្លាប់ចោទ ប្រកាន់ លោក សម រង្ស៊ី ថា ចរចារ តែឆ្លៀត ជាន់ជើង។ ដូច្នោះ គោលវិធី ថ្មី សំរាប់ ឆ្នាំ ២០១៦ ជា អាការៈក្រៅ (simulacre) សំរាប់ តែបោះឆ្នោត សិន ហើយ សូម នាំ គ្នា គិត ជាថ្មី។ រួម សេចក្តី មក ទស្សនវិស័យ របស់ អ្នកដឹកនាំ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ សំរាប់ ឆ្នាំ ២០១៦ គឺ គ្មាន អ្វី ដូរនោះឡើយ ហើយនឹង បន្ត រហូត ដល់ ឆ្នាំ២០១៨ បើ ពួក អស់លោក ទាំងនោះ ចេះ គ្រប់គ្រង ការរក សេចក្តីសុខ ជាមួយ លោក ហ៊ុន សែន ឬ លោក សម រង្ស៊ី គាត់យល់ ស្រប នឹង យុទ្ធវិធី «មិនឆ្លើយ-មិនឈ្លោះ» ឬ លោក ហ៊ុន សែន គាត់ រក្សាអារម្មណ៍ ល្អ របស់ គាត់ បាន។ ដូច្នោះ អ្នកដឹកនាំ គណបក្ស សង្គ្រោះជាតិ មិនមែន ជា ម្ចាស់ នៃ យុទ្ធសាស្ត្រ របស់ខ្លួន ព្រោះ វា រំពឹង ទៅលើ កត្តា ក្រៅដូចយ៉ាង កត្តា លោកហ៊ុន សែន និង លោក សម រង្ស៊ី ដែល កំពុង រស់ នៅ ក្រៅ ប្រទេស ហើយ ប្រឹង ធ្វើសកម្មភាព គ្រប់បែបយ៉ាង ដើម្បី ឲ្យខ្លួន នៅមាន ឥទ្ធិពល លើ ក្រុម អ្នកដឹកនាំ។ គេដឹង ថា កត្តា នៃ អនាគត នយោបាយ អង្គីអង្គែ របស់ លោក សម រង្ស៊ី នាំ អោយ សហការី ស្មោះត្រង់នឹងគាត់ នាំគ្នា ស្វែង រកសុខ រៀងៗខ្លួន ព្រោះ គ្មាន ការទុកចិត្ត ឬ គ្មាន សេចក្តីរាប់អាន លើលោក កឹម សុខា ព្រោះ ពួក នេះ យល់ ឃើញ ថា លោក កឹម សុខា គ្មាន ធម្មានុរូប និងគុណសម្បត្តិ សំរាប់ ដឹកនាំ គណបក្ស នោះ ឡើយ។ រសាប់ (malaise) នេះ នាំអោយ លទ្ធិវត្ត (chose acquise) កើតពិកម្លាំង រួម នៃ អ្នកប្រជាធិបតេយ្យនិយម ដើម្បី បង្កើត គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ កំពុង រលាយ បន្តិចម្តងៗ បើកឱកាសអោយ ពួក អ្នកកាន់អំណាច គេឆ្លៀត ទាញយក ប្រយោជន៍ បាន យ៉ាង ងាយស្រួល បំផុត។ «មិនឆ្លើយ-មិនឈ្លោះ» មិនពិត ជា កម្លាំង មាន ប្រសិ ទ្ធិភាព នោះឡើយ ព្រោះ ជា មធ្យោបាយ ដែល ពួក អ្នកកាន់អំណាច គេ ចង់ ឲ្យ គណ បក្សសង្គ្រោះជាតិ យកវា មក ប្រើ ដើម្បី ទុក ពេលវេលា បន្ថែម ដើម្បី ឲ្យ ពួកគេ ពង្រឹង អំណាច របស់គេ។ ទន្ទៈភាព (solidité) នៃ អំណាច នេះឯង ដែល ជា កម្លាំង

ទស្សនវិស័យ ឆ្នាំ ២០១៨

សេរីការ

ទាញយក បាន ឬ បន្តប (neutraliser) សមាជិក ថ្នាក់ដឹកនាំ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ដែល កំពុង ចាប់ផ្តើម មាន រួចហើយ ឧទាហរណ៍ ដូច បាន ជំរាប ខាងលើ គឺ លទ្ធផល នៃ ការ បោះឆ្នោតជ្រើសរើស អង្គលេខាធិការ នៃ គ.ជ.ប.ថ្មីៗ នេះហើយការណ៍ បែបនេះ នឹងមានកើតបន្ត ថែមទៀត ពី ពេលនេះ រហូតដល់ ឆ្នាំ ២០១៨ ដូច មាន នៅក្នុង សម័យ រលំ នៃគណបក្សហ្វុនស៊ីប៊ិច នោះឯង។ រួមសេចក្តី មក គោលវិធី «មិន ឆ្លើយ-មិនឈ្លោះ» ជាសេចក្តីភាន់គំនិត (illusion) សំរាប់ អ្នកទុនខ្សោយ យកមក អនុវត្តន៍ ចង់បំភាន់ (illusoire) ដើម្បីលាក់បាំង នូវទុព្វលភាព របស់ខ្លួន តែប៉ុណ្ណោះ។ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ អាច មាន គោលវិធី ប្រសើរ ជាង គោលវិធី «មិនឆ្លើយ-មិនឈ្លោះ» ព្រោះខ្លួន នៅមាន សក្តានុពល បើ អ្នកដឹកនាំ នៅ មាន សេចក្តី ក្លាហាន បំពេញ តួនាទី របស់ខ្លួន ជា អ្នកប្រឆាំង ពិតប្រាកដ នៅក្នុង អារម្មណ៍ ជា អ្នកប្រជាធិបតេយ្យនិយម លះបង់ ប្រយោជន៍បុគ្គល ឬ បក្សពួកអញ។ លោក កឹម សុខា គាត់ ធ្លាប់ប្រើ ពាក្យ ស្លោក ដ៏ល្អ របស់ គាត់ ថា «ខ្លាច ឃ្លាន ខ្លៅ» ហើយ ពាក្យ ស្លោក នេះឯង វា ជា បច្ចុប្បន្នភាព របស់ អ្នកដឹកនាំ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ។»